

Sygn. akt II UK 52/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku J.D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 września 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
odstępuje od obciążania wnioskodawcy kosztami postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Ubezpieczony J.D. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 września 2016 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) w związku z § 2 ust. 1 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), przez ich błędne niezastosowanie i oddalenie apelacji ubezpieczonego, mimo niewyjaśnienia w należyтым stopniu stanu faktycznego, co dopiero umożliwiłoby prawidłowe

zastosowanie przepisów prawa materialnego. Nadto zarzucono naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez nieprzestrzeganie kompetencji rozpoznawczych i kontrolnych sądu odwoławczego i niespełnienie jego procesowej funkcji i braku należytego rozważenia i odniesienia się do wszystkich zarzutów apelacyjnych, a także zastosowanie prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego, wskutek czego zaskarżony wyrok uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Do ostatecznego wyjaśnienia sprawy - konieczne jest dopuszczenie dowodu z opinii biegłego (z zakresu BHP lub ciepłownictwa) - który ostatecznie wypowie się, czy trzy piece, które obsługiwał ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia od 20 grudnia 1990 r. do 28 lutego 2005 r., połączone w jeden układ, mogą być ocenione jako piece typu przemysłowego. Bez dopuszczenia opinii biegłego odpowiedniej specjalizacji - niemożliwe jest dokonanie stanowczych ustaleń i oceny co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego - a w konsekwencji nie jest możliwa ocena spełnienia przez Ubezpieczonego przesłanek prawa materialnego niezbędnych do uzyskania emerytury w obniżonym wieku na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując, że „Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona; w niniejszej sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych - wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów [...] Zdaniem Ubezpieczonego - Dział XIV pkt 1 Załącznika nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 7 lutego 1983 r. budzi poważne problemy w orzecznictwie”.

W odpowiedzi na skargę Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa

polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

W tym kontekście należy zauważyć, że skarżący nie wykazał oczywistej zasadności skargi. Przede wszystkim powołane podstawy dotyczące naruszenia przepisów postępowania są nieadekwatne do argumentacji skarżącego. Obowiązek powołania biegłego wynika z art. 278 k.p.c. i to ten przepis narusza Sąd w sytuacji, gdy rozstrzyga kwestie wymagające wiedzy specjalnej bez opinii biegłego. Należy ponadto podnieść, że w sprawie stan faktyczny został wyjaśniony: ustalono, że piece, które obsługiwał skarżący, nie były piecami przemysłowymi.

W tym kontekście należy wskazać, że podnoszona przez skarżącego kwestia wykładni przepisów działu XIV poz. 1. załącznika nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, właśnie w związku z występującą rozbieżnością w orzecznictwie, była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 17 stycznia 2017 r., I UK 498/15 (LEX nr 2216100) wskazano, że jako prace w szczególnych warunkach uznawane są prace nieautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego. Oznacza to, że nie każda praca na stanowisku palacza jest pracą w szczególnych warunkach, ale tylko praca palacza nieautomatyzowanego kotła parowego lub wodnego typu przemysłowego. Definicji kotła parowego lub wodnego typu przemysłowego nie zawiera rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 r. ani żaden przepis ustawy. Dlatego też w tej kwestii pomocniczo należy odwołać się Polskiej Normy Normalizacyjnej PN - 70/H - 83136 określającej parametry techniczne kotła typu przemysłowego. Podobne stanowisko zostało wyrażone przez podsekretarza stanu w Ministerstwie Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w piśmie z 14

listopada 1985 r., znak [...], skierowanym do podsekretarza stanu w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej, w którym stwierdzono, że zgodnie z Polską Normą - PN-70/H-83136 (obecnie norma ta jest już wycofana), określającą pojęcie kotłów grzewczych oraz ich parametry - jako nieautomatyzowane kotły parowe lub wodne typu przemysłowego należy rozumieć urządzenia z paleniskiem, przeznaczone do wytwarzania pary lub podgrzewania wody ciepłem wywiązującym się w procesie spalania paliwa, których moc przekracza 1 MW, przy czym w kotłach wodnych temperatura wody na wylocie przekracza 388K (115°C), a w kotłach parowych ciśnienie pary przekracza 70 Kpa (ok. 0,7 at.).

Istotnie zatem nie można przyjąć, że w omawianej pozycji załącznika chodzi jedynie o kotły w ciągu technologicznym zakładu przemysłowego służące do wytwarzania energii w postaci pary wodnej poruszającej rozmaite maszyny, urządzenia lub do wytwarzania gorącej wody wykorzystywanej w procesie produkcji, ale i o kotły (przemysłowe) wykorzystywane do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, biurowych, handlowych. Jednakże jednocześnie muszą to być kotły o parametrach (cechach właściwych) dla kotłów typu przemysłowego, które określała Polska Norma Normalizacyjna.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 102 k.p.c.

as